అనంత వ్రతకల్పము

ఇంటిలో ఈశాన్య మూలలో స్థలమును శుద్ధి చేసి, అలికి, బియ్యపు పిండితోగాని, రంగుల చూర్ణములతో గాని, ముగ్గులు పెట్టి, దైవస్థాపన నిమిత్తమై ఒక పీటను వేయాలి. పీట మరీ ఎత్తుగాగాని, మరీ పల్లముగా గానీ ఉండకూడదు. పిదప ఆ పీటకు కూడా చక్కగా పసుపురాసి, కుంకుమతో బొట్టుపెట్టి, వరి పిండి (బియ్యపుపిండి) తో ముగ్గు వేయాలి. సాధారణంగాఅష్టదళపద్మాన్నే వేస్తారు. పూజ చేసేవారు తూర్పుముఖంగా కూర్చోవాలి.ఏదైవాన్నిపూజించబోతున్నారోఆదైవంయొక్కప్రతిమనుగాని, చిత్రపటమునుగాని ఆ పీటపై ఉంచాలి. ముందుగా పసుపుతో గణపతిని తయారు చేసి (పసుపును షుమారు అంగుళం సైజులో త్రికోణఆకృతిలో ముద్దగాచేసి),దానికి కుంకుమ బొట్టు పెట్టి, పిదప ఒక పళ్ళెంలోగాని, క్రొత్త తుండుగుడ్డమీదగాని బియ్యం పోసి దానిపై ఒక తమలపాకునుంచి, అందు పసుపుగణపతినుంచి అగరువత్తులు వెలిగించాలి. ఇపుడు పూజకుకావలసినవస్తువులను అమర్చుకోవాలి. దీపారాధన నైఋతి దిశలో చేయవలెను.

పూజకు కావలసిన వస్తువులు - దీపారాధన విధానము :దీపారాధన చేయుటకు కుంది (ప్రమిద) వెండిదిగాని, ఇత్తడిదిగాని, మట్టిదిగాని వాడవచ్చును. కుందిలో3 అడ్డవత్తులు 1 కుంభ వత్తి (మధ్యలో) వేసి నూనెతో తడుపవలెను.ఇంకొక అడ్డవత్తి నూనెతో తడిపిఏకహారతిలో(కర్పూర హారతికి వాడే వస్తువు) వేసి ముందుగా ఏకహారతిలో వేసిన వత్తిని అగ్గిపుల్లతో వెలిగించి, వెలిగించిన వత్తితో కుందిలోని 1 అడ్డవత్తి 1 కుంభవత్తి వెలిగించవలెను. తర్వాత చేయి కడుక్కుని నూనె కుంది నిండావేసి పిదప ఆ కుందికి మూడు చోట్ల కుంకుమ అలంకారము చేయవలెను. తర్వాత అక్షతలు వేసి దీపారాధనను లక్ష్మీస్వరూపముగా భావించి నమస్కారము చేయవలెను. కుందిలో మిగిలిన రెండు అడ్డవత్తులు పూజా సమయంలో ధూపము చూపిన తరువాత దీపము చూపించుటకు వాడవలెను.దీపారాధనకునువ్వులనూనెగాని,కొబ్బరినూనెగాని,ఆవునెయ్యిగాని వాడవచ్చును.మనముఆచమనము చేసినటువంటి పంచపాత్రలోని నీళ్లు దేవుని పూజకు వినియోగించరాదు. పూజకు విడిగా ఒకగ్లాసుగాని, చెంబుగాని తీసుకొని దానిలో శుద్ధ జలమును పోసి ఆ చెంబునకు కలశారాధన చేసి ఆ నీళ్లు మాత్రమే దేవుని పూజకు ఉపయోగించవలెను.

శ్రీ అనంత పద్మనాభ వ్రతమునకు కావలసిన ముఖ్య వస్తువులు : విష్ణుమూర్తి యొక్క బొమ్మ లేదా చిత్రపటము, పసుపు, కుంకుమ, గంధం, హారతి కర్పూరం, అక్షతలు, అగ్గిపెట్టె, అగరువత్తులు, వస్త్ర, యజ్ఞోపవీతములు, పువ్వులు, పళ్లు, కొబ్బరికాయ, ఈ వ్రతమునకు తోరములు ముఖ్యము ఇవి ఎర్రని సిల్కు దారముతో చేసినవి గాని లేదా తెల్లనిదారముతోచేసినవైతేకుంకుమనీటిలో తడిపి ఉంచుకొనవలెను. వీటికి పదునాలుగు ముడులు ఉండవలెను. ప్రసాదమునకు గోధుమపిండిని ఐదు పళ్లు (అనగా ఐదు శేర్లు) తీసుకొని బెల్లముతో అతిరసములు (అప్పములు) తయారుచేసుకొనవలెను. ఇందులో ఇరువది ఎనిమిది అతిరసములు దేవునికి నైవేద్యము పెట్టి తోరము కట్టుకొని పదునాలుగు అతిరసములను బ్రాహ్మణులకు వాయనదానమిచ్చి, తక్కినవానిని తాను భుజింపవలయును. పూజాద్రవ్యములన్నియు పదునాలుగు చొప్పున ఉండవలయును. బ్రాహ్మణ పిమ్మటయజమానులు (పూజచేసేవారు) ఈ దిగువ కేశవనామాలను స్మరిస్తూ ఆచమనం చేయాలి. ఈ నామములు మొత్తం 24 కలవు.

1. 'ఓం కేశవాయ స్వాహా' అని చెప్పుకుని చేతిలో నీరు తీసుకొని లోనికి తీసుకోవాలి.
2. 'ఓం నారాయణాయ స్వాహా' అనుకుని ఒకసారి
3. 'ఓం మాధవాయ స్వాహా' అనుకుని ఒకసారి జలమును పుచ్చుకోవలెను. తరువాత
4. 'ఓం గోవిందాయ నమః' అని చేతులు కడుగుకోవాలి.
5. 'విష్ణవే నమః' అనుకుంటూ నీళ్ళు త్రాగి, మధ్య వ్రేలు, బొటనవ్రేళ్లతో కళ్లు తుడుచుకోవాలి.
6. 'ఓం మధుసూదనాయ నమః' అని పై పెదవిని కుడినుంచి ఎడమకి నిమురుకోవాలి.
7. 'ఓం త్రివిక్రమాయ నమః' క్రింది పెదవిని కుడినుంచి ఎడమకి నిమురుకోవాలి.
8,9. 'ఓం వామనాయ నమః' 'ఓం శ్రీధరాయ నమః' ఈ రెండు నామాలు స్మరిస్తూ తలపై కొంచెం నీళ్లు చల్లుకోవాలి.
10. ఓం హృషీకేశాయ నమః ఎడమ చేతితో నీళ్లు చల్లాలి.
11. ఓం పద్మనాభాయ నమః పాదాలపై ఒక్కొక్క చుక్క నీరు చల్లుకోవాలి.
12. ఓం దామోదరాయ నమః శిరస్సుపై జలమును ప్రోక్షించుకోవలెను.
13. ఓం సంకర్షణాయ నమః చేతివ్రేళ్లు గిన్నెలా వుంచి గడ్డము తుడుచుకోవలెను.
14. ఓం వాసుదేవాయ నమః వ్రేళ్లతో ముక్కును వదులుగా పట్టుకోవలెను.
15,16. ఓం ప్రద్యుమ్నాయ నమః ఓం అనిరుద్ధాయ నమః నేత్రాలు తాకవలెను.

17,18. ఓం పురుషోత్తమాయ నమః ఓం అధోక్షజాయ నమః రెండు చెవులూ తాకవలెను.
19,20. ఓం నారసింహాయ నమః ఓం అచ్యుతాయ నమః బొడ్డును స్పృశించవలెను.
21. ఓం జనార్దనాయ నమః చేతివ్రేళ్లతో వక్షస్థలం, హృదయం తాకవలెను.
22. ఓం ఉపేంద్రాయ నమః చేతి కొనతో శిరస్సు తాకవలెను.
23,24. ఓం హరయే నమః ఓం శ్రీకృష్ణాయ నమః కుడి మూపురమునుఎడమ చేతితోను, ఎడమ మూపురమును కుడిచేతి ఆచమనము చేసిన తరువాత ఆచమనము చేసి, వెంటనే సంకల్పము చెప్పుకోవలెను.

ఆచమనము అయిన తరువాత, కొంచెం నీరు చేతిలో పోసుకుని నేలపై చిలకరించుతూ ఈ శ్లోకము పఠించవలెను.

శ్లో॥ ఉత్తిష్ఠంతు భూత పిశాచాః యేతే భూమిభారకాః
యేతేషామవిరోధేన బ్రహ్మకర్మ సమారభే ॥

ప్రాణాయామమ్య : ఓం భూః - ఓం భువః ఓం సువః - ఓం మహః - ఓం జనః ఓం తపః - ఓగ్ ంసత్యం -ఓంతత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహీధియోయోనఃప్రచోదయాత్ -ఓంఆపోజ్యోతిరసోమృతంబ్రహ్మభూర్భువస్సువరోంఅనిసంకల్పముచెప్పుకొనవలెను.

సంకల్పము:మమఉపాత్త సమస్తదురితక్షయద్వారాశ్రీ పరమేశ్వర ముద్దిశ్య శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం శుభే శోభన ముహూర్తే ఆద్య బ్రహ్మణః (ఇక్కడ శ్రీ మహావిష్ణో రాజ్ఞయా అని కూడా చెప్పవచ్చు) ద్వితీయ పరార్థే శ్వేత వరాహ కల్పే వైవస్వత మన్వంతరే కలియుగే ప్రథమపాదే జంబూ ద్వీపే భరతవర్షే భరత ఖండే మేరోర్దక్షిణ దిగ్భాగే శ్రీశైలస్య ఈశాన్య ప్రదేశే (మనకు శ్రీశైలము ప్రధాన క్షేత్రము కావున మనము శ్రీశైలమునకు ఏ దిక్కున ఉన్నామో ఆ దిక్కు చెప్పుకొనవలెను), కృష్ణా గోదావర్యోః మధ్యప్రదేశే (మనంఏఏనదులకుమధ్యనఉన్నామోఆయానదులపేర్లుచెప్పుకొనవలెను), శోభన గృహే (అద్దె ఇల్లు అయినచో వసతిగృహే అనియు, సొంత ఇల్లయినచోస్వగృహే అనియు చెప్పుకొనవలెను),సమస్తదేవతా బ్రాహ్మణ హరిహర సన్నిధౌ అస్మిన్ వర్తమానే వ్యావహారిక చాంద్రమానేన ....సంవత్సరే, (ఇక్కడ తెలుగు సంవత్సరమను అంటే పూజ చేయునపుడు ఏ సంవత్సరము జరుగుచున్నదో ఆ సంవత్సరము యొక్క పేరునుచెప్పుకోవలెను),అయనే,(సంవత్సరమునకురెండుఅయనములు-ఉత్తరాయణము, దక్షిణాయనము.జనవరి 15 మకర సంక్రమణం మొదలు జూలై 14 కర్కాటక సంక్రమణం వరకు ఉత్తరాయణము, జూలై 15 కర్కాటక సంక్రమణం నుండి మరల జనవరి

14 పెద్దపండుగ అనగా మకర సంక్రమణం వరకు దక్షిణాయనం. పూజచేయునపుడు ఏ అయనము జరుగుచున్నదో దానిని చెప్పవలెను) ...... ఋతుః, (వసంత, గ్రీష్మ, వర్ష మొ॥ ఋతువులలో పూజ సమయములో జరుగుచున్న ఋతువు పేరు) ...మాసే, (చైత్ర, వైశాఖ మొ॥ పన్నెండు మాసములలో పూజ సమయములో జరుగుచున్న మాసం పేరు) .....పక్షే, (నెలకు రెండు పక్షములు పౌర్ణమికి ముందు శుక్లపక్షము, అమావాస్యకు ముందు కృష్ణపక్షములు వీటిలో పూజ జరుగుచున్న సమయమున గల పక్షము పేరు) .....తిథౌ, (ఆరోజు తిథి) ....వాసరే (ఆరోజు ఏ వారమనదీ చెప్పుకొని) శుభనక్షత్రే, శుభయోగే, శుభకరణే ఏవం గుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ మమ ఉపాత్త సమస్త దురితక్షయద్వారా శ్రీ పరమేశ్వర ముద్దిశ్య శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం పురుషులైనచో శ్రీమాన్...... గోత్రస్య..... నామధేయః, శ్రీమత్యః, గోత్రస్య, నామధేయస్య అనియు, స్త్రీలైనచోశ్రీమతి,గోత్రవతి, నామధేయవతి, శ్రీమత్యాః, గోత్రవత్యాః, నామధేయవత్యాః అనియు (పూజచేయువారి గోత్రము,నామముచెప్పి)నామధేయస్యఃధర్మపత్నీసమేతస్య (పురుషులైనచో) మమ సహకుటుంబస్య, క్షేమ స్థైర్యవీర్య విజయఅభయఆయురారోగ్య ఐశ్వర్యాభి వృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థ కామ మోక్ష ఫలపురుషార్థ సిద్ధ్యర్థం, పుత్రపౌత్రాభి వృద్ధ్యర్థం సకలవిధ మనోవాంఛాఫలసిద్ధ్యర్థం, శ్రీ అనంతపద్మనాభ దేవతా ముద్దిశ్య అనంతపద్మనాభ దేవతా ప్రీత్యర్థం (ఏ దేవుని పూజించుచున్నామో ఆ దేవునియొక్క పేరు చెప్పుకొని) సంభవద్భిరుపచారైః సంభవతానియమేన సంభవతా ప్రకారేణ యావచ్ఛక్తి (నాకు తోచిన రీతిలో, నాకు తోచిన నియమములతో, నాకు తోచిన విధముగా, భక్తి శ్రద్ధలతో సమర్పించుకొంటున్న పూజ) ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజాం కరిష్యే. తదంగ కలశపూజాం కరిష్యే ॥ పిదప కలశారాధనను చేయవలెను.

కలశపూజను గూర్చిన వివరణ : వెండి, రాగి, లేక కంచు గ్లాసులు (లేదా పంచపాత్రలు) రెండింటిలో శుద్ధ జలమును తీసుకొని ఒకదానియందు ఉద్ధరిణిని, రెండవదానియందు అక్షతలు,తమలపాకు, పువ్వు ఉంచుకొనవలెను. రెండవపాత్రకు బయట మూడు వైపులా గంధమును వ్రాసి కుంకమను అద్దవలెను. ఇట్లు చేయునపుడు గ్లాసును గుండ్రముగా త్రిప్పుచూ గంధమును గాని, కుంకుమనుగాని పూయరాదు. గంధమును ఉంగరపు వేలితో పూయవలెను. కుంకుమ అక్షతలు వగైరా బొటన, మధ్య, ఉంగరపు వ్రేళ్లను కలిపి సమర్పించవలెను. యజమానులు (ఒక్కరైతే ఒకరు, దంపతులైతే ఇద్దరూను) ఆ కలశాన్ని కుడిచేతితో మూసివుంచి, ఇలా అనుకోవాలి.

ఈ విధముగా కలశమును తయారుచేసి పూజను చేయునపుడుమొదటగాఈ శ్లోకమును చదువవలెను.

మం॥ కలశస్య ముఖే విష్ణుః కంఠే రుద్రస్సమాశ్శ్రితః
మూలే తత్ర స్థితో బ్రహ్మామధ్యేమాతృ గణాస్మృతాః ॥
ఋగ్వేదో థ యజుర్వేదస్సామవేదోహ్యధర్వణః
అంగైశ్చ సహితాస్సర్వే కలశాంబు సమాశ్రితాః
శ్లో॥ గంగైచ యమునేచైవ కృష్ణే, గోదావరి, సరస్వతీ, నర్మదా సింధు
కావేర్యా జలేస్మిన్ సన్నిధిం కురు ॥

ఇక్కడ ఇలా శ్లోకము ముగిసిన తరువాత ఆయాతు శ్రీ అనంతపద్మనాభ దేవతాః (ఏ దేవుని పూజైతే చేస్తున్నామో ఆ దేవుని పేరును చెప్పవలెను) పూజార్థం మమ దురితక్షయకారకాః కలశోదకేన ఓం దేవం సంప్రోక్ష్య (కలశమందలి ఉదకమును దేవునిపై చల్లాలి), ఓం ఆత్మానం సంప్రోక్ష్య అని (ఆ నీటిని తనపై చల్లుకోవాలి) ఓం పూజా ద్రవ్యాణి సంప్రోక్ష్య (పూజాద్రవ్యములపై కూడా చల్లాలి) కలశమందలి నీటిని పై మంత్రం చదువుతూ పువ్వుతోగాని, ఆకుతోగానీ చల్లాలి.

మార్జనము :

ఓం అపవిత్రః పవిత్రోవా సర్వావస్థాంగతోపివా
యస్స్మరే త్పుండరీకాక్షం సబాహ్యాభ్యంతరశ్శుచిః ॥

అని పిదప కాసిని అక్షతలు, పసుపు, గణపతిపై వేసి, ఆయనను తాకి నమస్కరించి ప్రాణప్రతిష్ఠాపన చేయవలెను. ప్రాణప్రతిష్ఠ అనగా శ్రీ మహా గణాధిపతయేనమః ప్రాణప్రతిష్ఠాపన ముహూర్తస్సుముహూర్తోస్తు తథాస్తు. తరువాత ఇలా చదువుతూ స్వామికి నమస్కరించవలెను.

శ్లో॥ శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయే త్సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥
సుముఖశ్చైక దంతశ్చ కపిలో గజకర్ణకః
లంబోదరశ్చ వికటో విఘ్నరాజో వినాయకః
ధూమకేతు ర్గణాధ్యక్షః ఫాలచంద్రో గజాననః
వక్రతుండ శ్శూర్పకర్ణో హేరంబః స్కంధపూర్వజః
షోడశైతాని నామాని యఃపఠేచ్ఛృణుయాదపి

విద్యారంభే వివాహేచ ప్రవేశే నిర్గమే తథా

సంగ్రామే సర్వకార్యేషు విఘ్నస్తస్య నజాయతే ॥

అనంత పద్మనాభుని వ్రతమునకు ముందుగా యమునా పూజను చేయవలెను.

యమునా పూజా

ధ్యానం : శ్లో॥ క్షీరోదార్ణవసంభూతే ఇంద్రనీల సమప్రభే,

ధ్యానం కరోమి యమునే విష్ణురూపి నమోస్తుతే.

యమునాదేవీం ధ్యాయామి అని యమునాదేవిని ధ్యానించవలెను.

ఆవాహనం : శ్లో॥ యమునే తే నమస్తుభ్యం సర్వకామప్రాదయినీ,

ఆవాహయామి భక్త్యా త్వాం సాన్నిధ్యం కురు సువ్రతే.

యమునాదేవ్యైనమఃఆవాహయామిఅనిఆదేవతనుమన ఇంటిలోనికి పిలుచుచున్నట్లుగా (ఆహ్వానించుచున్నట్లుగా) భావించి అక్షతలు తీసుకొని వేయవలెను.

ఆసనం : శ్లో॥ నమస్కరోమి యమునే సర్వపాప ప్రణాశిని,

రత్నసింహాసనం దేవీ స్వీకురుష్వ మయార్పితం.

యమునాదేవ్యైనమః ఆసనం సమర్పయామి అని కూర్చొనుటకు సింహాసనము ఇచ్చినట్లుగా భావించి దేవిపై అక్షతలు వేయవలెను.

పాద్యం : శ్లో॥ సింహాసన సమారూఢే దేవశక్తి సమన్వితే,

పాద్యం గృహాణ దేవేశి సర్వలక్షణసంయుతే.

యమునాదేవ్యైనమః పాద్యం సమర్పయామి అని దేవికి కాళ్లు కడుగుకొనుటకు నీరు ఇస్తున్నట్లుగా భావించి పంచపాత్రలోని నీటిని ఉద్ధరిణెతో తీసుకొని చల్లవలెను.

అర్ఘ్యం : శ్లో॥ నందిపాదే నమస్తుభ్యం సర్వపాప నివారిణి

అర్ఘ్యం గృహాణ యమునే మద్దత్త మిదముత్తమం ॥

యమునాదేవ్యైనమః అర్ఘ్యం సమర్పయామి అని చేతులు కడుగుకొనుటకు నీళ్లు ఇస్తున్నట్లుగా భావించి పంచపాత్రలోని నీటిని ఉద్ధరిణెతో వేరొకపాత్రలోనికి వేయవలెను.

ఆచమనీయం : శ్లో॥ హారవైఢూర్య సంయుక్తే సర్వలోకహితే శివే,

గృహాణాచమనం దేవి శంకరార్ధ శరీరిణి ॥

యమునాదేవ్యైనమః ఆచమనీయం మసర్పయామి అని పంచపాత్రలోని శుద్ధ జలమును ఉద్ధరిణెతో అర్ఘ్యపాత్రలోనికి వదలవలెను.

స్నానం : శ్లో॥ దేవసలిలే నమస్తుభ్యం సర్వలోక హితేప్రియే,
సర్వపాపప్రశమని తంగభద్రే నమోస్తుతే. ॥
యమునాదేవ్యైనమఃస్నానంసమర్పయామిఅనిస్నానమునకునీరుఇస్తున్నట్లుగా భావించి పంచపాత్రలోని నీటినిపువ్వుతోలేదాఉద్ధరిణతో వేరొక గిన్నెలోనికి వదలవలెను.
వస్త్రయుగ్మం : శ్లో॥ గురుపాదే నమస్తుభ్యం సర్వలక్షణ సంయుతే,
సువ్రతం కురు మే దేవీ తుంగభద్రే నమోస్తుతే ॥
యమునాదేవ్యైనమఃవస్త్రయుగ్మంసమర్పయామి అని వస్త్రమును సమర్పిస్తున్నట్లుగా భావించిప్రత్తితోబిళ్ళవలెచేసి,దానికికుంకుమపెట్టినవస్త్రయుగ్మమునుదేవికి సమర్పించవలెను.
మధుపర్కం : శ్లో॥ కృష్ణవేణి నమస్తుభ్యం కృష్ణవేణి సులక్షణే,
మధుపర్కం గృహాణేదం మయాదత్తం శుభప్రదే. ॥
యమునాదేవ్యైనమః మధుపర్కం సమర్పయామి అని స్వామివారికి స్నానం చేయుటకు వస్త్రమిచ్చుచున్నామని తలుస్తూ, ఈ మధుపర్కంను ప్రతిమకు అద్దవలెను. (ప్రత్తిని పెద్దబొట్టుబిళ్ళ సైజులో గుండ్రముగా చేసి నీటిలో తడిపి ఆపైన రెండువైపులా పసుపులో అద్ది ఉంచుకొన్నదాన్ని మధుపర్కం అంటారు).
ఆభరణాని : శ్లో॥ నందిపాదే నమస్తుభ్యం శంకరార్ధ శరీరిణి,
సర్వలోకహితే తుభ్యం భీమరథ్యై నమోస్తుతే. ॥
యమునాదేవ్యైనమః ఆభరణాని సమర్పయామి అని తమ శక్తి కొలది ఆభరణములను దేవి వద్ద వుంచి నమస్కరించవలెను.
ఉత్తరీయం : శ్లో॥ సహ్యపాదసముద్భూతే సర్వకామఫలప్రదే,
సర్వలక్షణ సంయుక్తే భవనాశిని తే నమః ॥
యమునాదేవ్యైనమః ఉత్తరీయం సమర్పయామి అనుచు కండువా వంటి తెల్లని వస్త్రమునుసమర్పించిపంచపాత్రలోనిజలమునుఉద్ధరిణితోఅర్ఘ్యపాత్రలోనికివదలవలెను.
గంధం : శ్లో॥ కృష్ణపాద సముద్భూతే గంగేత్రిపథగామిని,
జటాజూట సముద్భూతే సర్వకామఫలప్రదే ॥
యమునాదేవ్యైనమః గంధంసమర్పయామిఅనుచు గంధమును ఈ దేవతపై రెండు, మూడు చుక్కలు చల్లవలెను.
అక్షతలు : శ్లో॥ గోదావరి నమస్తుభ్యం సర్వాభీష్ట ప్రదాయిని,
స్వీకురుష్వజగద్వంద్యే అక్షతా నమలాన్ శుభాన్ ॥

యమునాదేవ్యైనమః అక్షతాన్ సమర్పయామి అనుచు అక్షతలను (కొద్ది బియ్యము తీసుకొని తడిపి పసుపువేసి కలుపవలెను) దేవిపై చల్లవలెను.

పుష్ప పూజ : శ్లో॥ మందారైః పారిజాతైశ్చ పాటలాశోక చంపకైః,
పూజయామి తవప్రీత్యై వందే భక్తవత్సలే.

యమునాదేవ్యైనమః పుష్పైఃపూజయామిఅనుచు కొన్ని పూవులను తీసుకొని అక్షతలు, పూవులుకలిపిదేవిపైవేయవలెను.ఈషోడశోపచారపూర్తిఅయిన పిమ్మట 13 నామములు గలఅథాంగపూజనుచేయవలెను.ప్రతినామమునకుపువ్వులుకాని,పసుపుకాని,కుంకుమకాని వేయవచ్చును.

అథాంగ పూజ

ఓం చంచలాయై నమః పాదౌ పూజయామి; ఓం సుజంఘాయై నమః జంఘే పూజయామి; ఓం చపలాయై నమః జానునీ పూజయామి; ఓం పుణ్యాయై నమః ఊరూ పూజయామి; ఓం కమలాయై నమః కటిం పూజయామి; ఓం గోదావర్యై నమః స్తనౌ పూజయామి; ఓం భవనాశిన్యై నమః కంఠం పూజయామి; ఓం తుంగభద్రాయై నమః ముఖం పూజయామి; ఓం సుందర్యై నమః లలాటం పూజయామి;
ఓం దేవ్యై నమః నేత్రే పూజయామి; ఓం పుణ్యశ్రవణకీర్తనాయై నమః కర్ణౌ పూజయామి;
ఓం సునాసికాయై నమః నాసికాం పూజయామి; ఓం భాగీరథ్యై నమః శిరః పూజయామి.
యమునాదేవ్యై నమః సర్వాంణ్యంగాని పూజయామి.

ధూపం : శ్లో॥ దశాంగం గగ్గులోపేతం చందనాగరుసంయుతం,
యమునాయై నమస్తుభ్యం ధూపోయం ప్రతిగృహ్యతాం. ॥

యమునాదేవ్యై నమః ధూపం సమర్పయామి అని ఎడమచేత్తో గంటవాయిస్తూకుడిచేతో అగరుబత్తి వెలిగించి తిప్పుతూ ధూపమును దేవికి చూపవలెను.

దీపం : శ్లో॥ ఘృతవర్తి సమాయుక్తం త్రైలోక్యతిమిరాపహమ్,
గృహాణ మంగళం దీపం సర్వేశ్వరి నమోస్తుతే.

యమునాదేవ్యై నమః దీపందర్శయామిఅనిమొదట్లో చెప్పిన విధంగా దీపారాధనలో వున్న అదనపు వత్తులలో ఒకదానిని తీసుకొని హారతి వెలిగించే దాంట్లో వేసి వెలిగించి గంట మ్రోగిస్తూ ఆ దీపం దేవికి చూపుతూ పై శ్లోకమును చదువవలెను.

నైవేద్యం : శ్లో॥ భక్ష్యైశ్చ భోజ్యైశ్చ రసైః షడ్భి స్సమన్వితం
నైవేద్యం గృహ్యతాందేవి యమునాయై నమోనమః
యమునాదేవ్యై నమః నైవేద్యం సమర్పయామి అని పళ్ళు, కొబ్బరికాయ మొదలగునవిదేవివద్దనుంచిఎడమచేత్తోగంటవాయిస్తూకుడిచేత్తోపదార్థములపై పువ్వుతో నీళ్లు చల్లుతూ 'ఓం ప్రాణాయ స్వాహా, ఓం అపానాయస్వాహా, ఓం వ్యానాయస్వాహా, ఓం ఉదానాయ స్వాహా, ఓం సమానాయ స్వాహా, ఓం శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః'అంటూ ఆరుమార్లు చేతితో (చేతిలోని ఉద్ధరిణెతో) స్వామికి నివేదనం చూపించాలి. పిదప ఓం శ్రీ యమునాదేవ్యైనమః నైవేద్యానంతరం 'హస్తౌ ప్రక్షాళయామి'అని ఉద్ధరిణెతో పంచపాత్రలోని నీరు ముందు చెప్పిన అర్ఘ్యపాత్ర (పంచపాత్ర కాకుండా విడిగా చెంబులో పెట్టుకొనే నీళ్ల పాత్ర) లో వదలాలి. తరువాత 'పాదౌప్రక్షాళయామి'అని మరోసారి నీరు అర్ఘ్య పాత్రలో ఉద్ధరిణెతో వదలాలి. నిత్యపూజా విధానమందు ఈవిధంగా చేసే నైవేద్యం అనంతపద్మనాభ వ్రతమునకు 14 రకముల పిండివంటలు చేసి అందు రకమునకు 14 చొప్పున ఒక పళ్లెములో వుంచి నివేదన చేయాలి. పునః శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి అని ఇంకొక పర్యాయం నీరు వదలాలి తదనంతరం ....
హస్తప్రక్షాళనం : శ్లో॥ పానీయం పావనం శ్రేష్టం గంగాసరసోద్భవంహస్తప్రక్షాళనార్థంవై గృహాణ సురపూజితే.
యమునాదేవ్యై నమః హస్తప్రక్షాళనం సమర్పయామి అని భోజనము అయిన పిదప చేతులు కడుగుకొనుటకు నీళ్లు ఇస్తున్నట్లుగా భావించి పంచపాత్రలోని జలమును ఉద్ధరిణితో అర్ఘ్యపాత్రలోనికి హస్తౌప్రక్షాళయామి అంటూ వదలవలెను.
తాంబూలం : శ్లో॥ కర్పూర వాసితం చూర్ణం క్రముకాద్యై స్సమన్వితం
తాంబూలం గృహ్యతాం దేవీ యమునాయై నమోస్తుతే ॥
యమునాదేవ్యై నమః తాంబూలం సమర్పయామి అని మూడు తమలపాకులు, రెండు పోకచెక్కలు వేసి దేవివద్ద ఉంచాలి. తాంబూలం వేసుకున్నాక నోరు కడుక్కొనుటకు నీరు ఇస్తున్నామనితలుస్తూ,'తాంబూలచర్వణానంతరంశుద్ధఆచమనీయంసమర్పయామి'అంటూ ఉద్ధరిణెతో నీరు అర్ఘ్యపాత్రలో వదలాలి.

నీరాజనం:

పిమ్మట కర్పూరం వెలిగించి......

శ్లో॥ ఘృతవర్తి సహస్రైశ్చ కర్పూరశకలైస్తథా,

నీరాజనం మయాదత్తం గృహాణ వరదో భవ ॥

ఓం శ్రీ యమునాదేవ్యై నమః నీరాజనం సమర్పయామి అని కర్పూర బిళ్ళలు హారతి కుందిలో వేసి మూడుమార్లు త్రిప్పుచూ, చిన్నగా గంట వాయించవలెను. అనంతరం మళ్లీపువ్వుతోనీరుహారతికుందిచివరవదులుతూ'కర్పూరనీరాజనానంతరంశుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి'అనిచెప్పినీరాజనందేవికిచూపించితరువాతఇంటిలోనివారందరూహారతిని కళ్ళకు అద్దుకోవాలి. తరువాత అక్షతలు, పువ్వులు, చిల్లర డబ్బులు చేతితో పట్టుకొని,

మంత్రపుష్పం :

ఓం శ్రీ యమునాదేవ్యై నమః యథాశక్తి మంత్రపుష్పం సమర్పయామి అని చెప్పుకొని అక్షతలు, పువ్వులు, చిల్లర డబ్బులు దేవి వద్ద ఉంచవలెను. పిమ్మట ఈ దిగువ మంత్రం జపిస్తూ మూడుసార్లు ప్రదక్షిణలు చేయాలి.

ప్రదక్షిణం : శ్లో॥ ప్రదక్షిణం కరిష్యామి సతతం మోదకప్రియ,

నమస్తే విఘ్న రాజాయ నమస్తే విఘ్ననాశన ॥

శ్లో॥ ప్రమధగణ దేవేశ ప్రసిద్ధే గణనాయక,

ప్రదక్షిణం కరోమి త్వా మీశపుత్ర నమోస్తుతే ॥

శ్లో॥ యానికానిచ పాపాని జన్మాంతర కృతానిచ

తానితాని ప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణ పదేపదే ॥

ఓం శ్రీ యమునాదేవ్యై నమః ఆత్మ ప్రదక్షిణ నమస్కారాన్ సమర్పయామి. చేతిలో అక్షతలు, పువ్వులు తీసుకొని లేచి నిలబడి మూడు సార్లు ఆత్మప్రదక్షిణ చేసి (అనగా తమలో తాము చుట్టూ తిరిగి) పిమ్మట సాష్టాంగ నమస్కారం చేసి (మగవారు పూర్తిగా పడుకుని తలను నేలకు ఆన్చి, ఆడువారు మోకాళ్లపై పడుకుని కుడికాలు ఎడమకాలుపై వేసి) తరువాత చేతిలోనున్న అక్షతలు, పువ్వులు చల్లి మరల తమ స్థానమున ఆసీనులై నమస్కరించుచూ ....

ప్రార్థనం : శ్లో॥ యస్యస్మృత్యాచ నామోక్త్యా తపోయజ్ఞ క్రియాదిషు

న్యూనం సంపూర్ణతాంయాతి సద్యోవందే తమచ్యుతం ॥

యమునా పూజావిధానం సంపూర్ణం.

అథ శ్రీమదనంత పద్మనాభ పూజాకల్పః

ధ్యానం :

శ్లో॥ కృత్వాదర్భమయం దేవం పరిధాన సమన్వితం
ఫణైస్సప్తభిరావిష్టం పింగళాక్షం చ చతుర్భుజం
దక్షిణాగ్రకరే పద్మం శంఖం తస్యాప్యథః కరే
చక్రమూర్ధ్వకరే వామే గదాంతస్యాప్యథః కరే
అవ్యయం సర్వలోకేశం పీతాంబరధరం హరిం
దుగ్ధాబ్ధిశాయనం ధ్యాత్వా దైవమావాహయే త్సుధీ ॥
ఓం నమోభగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీ అనంతపద్మనాభ స్వామినేనమః - ధ్యానం సమర్పయామి అని స్వామిని మనస్సున ధ్యానించి నమస్కరించవలెను.

ఆవాహనం : శ్లో॥ ఆగచ్ఛానంత దేవేశ తేజోరాశే జగత్పతే
ఇమాంమయాకృతం పూజాం గృహాణ సురసత్తమ ॥

శ్రీ అనంతపద్మనాభ స్వామినేనమః ఆవాహనం సమర్పయామి అని ఆవాహనార్థం అక్షతాం సమర్పయామి అనగా మనస్ఫూర్తిగా దేవుని మన ఇంట్లోకి ఆహ్వానించడం. అట్లు మనస్సున స్మరిస్తూ అక్షతలు దేవునిపై వేయవలెను.

ఆసనం : శ్లో॥ అనంతాయ నమస్తుభ్యం సహస్ర శిరసేనమః
రత్నసింహాసనం చారు ప్రీత్యర్థం ప్రతిగృహ్యతాం ॥

శ్రీ అనంతపద్మనాభ స్వామినేనమః ఆసనం సమర్పయామి నవరత్న ఖచిత సింహాసనం సమర్పయామి. సింహాసనార్థం అక్షతాం సమర్పయామి. దేవుడు కూర్చుండుటకై మంచి బంగారుపీట వేసినట్లు అనుకుంటూ అక్షతలు వేయవలెను.

తోరస్థాపనం : శ్లో॥ తస్యాగ్రతోదృఢం సూత్రం కుంకుమాక్తం సుదోరకం
చతుర్దశ గ్రంథి సంయుక్తం ఉపకల్ప్య ప్రజాజయేత్ ॥

శ్రీ అనంతపద్మనాభ స్వామినేనమః తోరస్థాపనం కరిష్యామి అని 14 ముడులతో సిద్ధం చేసివుంచుకున్న ఎర్రని దారముతో చేసిన తోరమును (ఎర్రని దారము కానిచో తెల్లని దారముతో తయారుచేసి కుంకుమనీళ్ళలో ముంచినది) స్వామిపై వేయవలెను.

అర్ఘ్యం : శ్లో॥ అనంతగుణ రత్నాయ విశ్వరూప ధరాయ చ
అర్ఘ్యం దదామితేదేవ నాగాధిపతయే నమః

శ్రీ అనంతపద్మనాభ స్వామినేనమః అర్ఘ్యం సమర్పయామి అని దేవుడు చేతులు కడుగుకొనుటకై నీళ్ళిస్తున్నామని మనసున తలుస్తూ, ఉద్ధరిణితో నీరు వేరొక గిన్నెలో వదలవలయును.

పాద్యం : శ్లో॥ సర్వాత్మన్ సర్వలకేశ సర్వవ్యాపిన్ సనాతనా,
పాద్యంగృహాణ భగవన్ దివ్యరూప నమోస్తుతే ॥

శ్రీ అనంతపద్మనాభ స్వామినేనమః పాద్యం మసర్పయామి అనుచు దేవుడు కాళ్లు కడుగుకొనుటకు నీరు ఇస్తున్నామని మనసున అనుకుంటూ పువ్వుతో పంచపాత్రలోని నీరు అదే గిన్నెలో ఉద్ధరిణెతో వదలవలెను.

ఆచమనీయం : శ్లో॥ దామోదర నమస్తేస్తు నరకార్ణవతారక,
గృహాణచమనం దేవ మయాదత్తం హి కేశవ. ॥

శ్రీ అనంతపద్మనాభ స్వామినేనమః ఆచమనీయం సమర్పయామి అని దేవుని ముఖము కడుగుకొనుటకై నీళ్ళిస్తున్నామని మనమున తలుస్తూ పైన చెప్పిన పాత్రలో ఉద్ధరిణెతో ఒకమారు నీరు వదలవలెను.

సూచన : అర్ఘ్యం, పాద్యం, ఆచమనం మొదలగు వాటికి ఉద్ధరిణెతో నీరు వేరొక పాత్రలో వదలవలెను. అరివేణంలో వదలరాదు.

మధుపర్కం : శ్లో॥ అనంతానంత దేవేశ అనంత ఫలదాయక,
దధిమధ్వాజ్య నమ్మిశ్రం మధుపర్కం దదామి తే. ॥

శ్రీ అనంతపద్మనాభ స్వామినేనమః మధుపర్కం సమర్పయామి అని స్వామివారికి స్నానం చేయుటకు వస్త్రమిచ్చుచున్నామని తలుస్తూ, ఈ మధుపర్కంను ఆయన ప్రతిమకు అద్దవలెను. (ప్రత్తిని పెద్దబొట్టుబిళ్ళ సైజులో గుండ్రముగా చేసి నీటిలో తడిపి ఆపైన రెండువైపులా పసుపులో అద్ది ఉంచుకొన్నదాన్ని మధుపర్కం అంటారు).

పంచామృత స్నానం : శ్లో॥ అనంత గుణగంభీర విశ్వరూపధరానమ,
పంచామృతైశ్చ విధివ త్స్నాపయామి దయానిధే ॥

శ్రీ అనంతపద్మనాభ స్వామినేనమః పంచామృత స్నానం సమర్పయామి అని స్నానమునకు పంచామృతములతో కూడిన నీరు ఇచ్చునట్లు భావించి ఆవునెయ్యి, ఆవుపాలు, ఆవు పెరుగు, తేనె, పంచదార కలిపిన పంచామృతమును స్వామిపై ఉద్ధరిణెతో చల్లవలెను.

శుద్ధోదక స్నానం :

శ్లో॥ గంగేచ యమునేచైవ గోదావరి సరస్వతీ,
నర్మదే సింధు కావేరి జలేస్మిన్ సన్నిధిం కురు,
స్నానం ప్రకల్పయేత్తీర్థం సర్వపాప ప్రముక్తయే.

శ్రీ అనంతపద్మనాభ స్వామినేనమః శుద్ధోదకస్నానంసమర్పయామిఅని పంచపాత్రలోని శుద్ధ నీటిని పువ్వుతో దేవునిపై చల్లవలెను.

వస్త్రయుగ్మం: శ్లో॥ శ్రీధరాయ నమస్తుభ్యం వి ష్ణవే పరమాత్మనే,
పీతాంబర ప్రదాస్యామి అనంతాయ నమోస్తుతే ॥

శ్రీ అనంతపద్మనాభ స్వామినేనమః వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి అనుచు వస్త్రమును (ప్రత్తిని పెద్దబొట్టుబిళ్ళ సైజులో గుండ్రముగా చేసి నీటిలో తడిపి ఆపైన రెండువైపులా పసుపులోఅద్దిఉంచుకొన్నదాన్నివస్త్రయుగ్మంఅంటారు)స్వామివారిప్రతిమకుఅద్దవలెను.

ఉపవీతోత్తరీయాన్ :

శ్లో॥ నారాయణ నమస్తేస్తు త్రాహి మాం భవసాగరాత్,
బ్రహ్మసూత్రం చోత్తరీయం గృహాణ పురుషోత్తమ ॥

శ్రీ అనంతపద్మనాభ స్వామినేనమః ఉపవీతోత్తరీయాన్ సమర్పయామి అనగా జందెమును ఇవ్వవలెను. ఇదియును ప్రత్తితో చేయవచ్చును. ప్రత్తిని తీసుకొని పసుపుచేత్తో బొటన వ్రేలు, మధ్య వ్రేలితో మధ్య మధ్య నలుపుతూ పొడవుగా చేసి, కుంకుమ అద్దవలెను. దీనిని స్వామిపై వుంచవలెను.

గంధం : శ్లో॥ శ్రీగంధం చంతనోన్మిశ్రం కుంకుమాదిభిరన్వితం,
విలేపనం సురశ్రేష్ఠ ప్రీత్యర్థం ప్రతిగృహ్యతాం ॥

శ్రీ అనంతపద్మనాభ స్వామినేనమః గంధాన్ సమర్పయామి గంధమును రెండు మూడు చుక్కలు స్వామిపై చల్లవలెను.

అక్షతాన్ :

శ్లో॥ శాలీయాన్ తండులాన్ రమ్యాన్ మయాదత్తాన్ శుభావహాన్,
అచ్యుతానంత గోవింద అక్షతాన్ స్వీకురు ప్రభో.

శ్రీ అనంతపద్మనాభ స్వామినేనమః అక్షతాన్ సమర్పయామి అని కొద్ది అక్షతలను తీసుకొని (పసుపు కలిపిన బియ్యమును) స్వామిపై చల్లవలెను.

పుష్పపూజ : శ్లో॥ కరవీరై ర్జాతికుసుమై శ్చంపకైర్వకులైశ్శుభైః
శతపత్రైశ్చకల్హారై రర్చయే పురుషోత్తమ.

శ్రీఅనంతపద్మనాభస్వామినేనమః పుష్పాణి పూజయామి కొద్ది పుష్పములను తీసుకొని స్వామిపాదములపై ఉంచి నమస్కరించవలెను.

పిమ్మట క్రింది అథాంగ పూజను ఒక్కొక్క నామమునకు పువ్వులు లేదా పసుపు లేదా కుంకుమను స్వామిపై వేస్తూ పూజించవలెను.

అథాంగ పూజ

ఓం అనంతాయ నమః పాదౌ పూజయామి; ఓం శేషాయ నమః గుల్ఫౌ పూజయామి; ఓంకాలాత్మనేనమఃజంఘేపూజయామి; ఓం విశ్వరూపాయ నమః జానునీ పూజయామి; ఓంజగన్నాథాయనమఃగుహ్యంపూజయామి;ఓంపద్మనాభాయనమఃనాభింపూజయామి; ఓంసర్వాత్మనేనమఃకుక్షింపూజయామి;ఓం శ్రీవత్సవక్షసే నమః వక్షస్థలం పూజయామి; ఓంచక్రహస్తాయనమఃహస్తాన్పూజయామి;ఓంఆజానుబాహవేనమఃబాహూన్పూజయామి; ఓంశ్రీకంఠాయనమఃకంఠంపూజయామి;ఓంచంద్రముఖాయనమః ముఖం పూజయామి; ఓంవాచస్పతయేనమఃవక్త్రం పూజయామి; ఓం కేశవాయ నమః నాసికాం పూజయామి; ఓంనారాయణాయనమఃనేత్రౌ పూజయామి; ఓం గోవిందాయ నమః శ్రోత్రే పూజయామి; ఓంఅనంతపద్మనాభాయనమఃశిరఃపూజయామి;ఓంవిష్ణవేనమఃసర్వాణ్యంగాని పూజయామి.

పిమ్మట క్రింది 108 నామములకు ఒక్కొక్క నామమునకు స్వామిపై అక్షతలుగాని, పసుపుగాని, కుంకుమగాని వేయుచు ఈ నామములతో పూజించవలెను.

అథాష్టోత్తర శతనామ పూజా

ఓంకృష్ణాయనమఃఓంతమాలశ్యామలాకృతియేనమఃఓం దుర్యోధనకులాంతకాయ నమః
ఓం కమలనాథాయ నమః ఓం గోపగోపీశ్వరాయ నమః ఓం విదురాక్రూరవరదాయ నమః
ఓం వాసుదేవాయ నమః ఓం యోగినే నమః ఓం విశ్వరూపప్రదర్శకాయ నమః
ఓం సనాతనాయ నమః ఓం కోటిసూర్యసమప్రభాయ నమః40 ఓం సత్యవాచే నమః
ఓం వసుదేవాత్మజాయ నమః ఓం ఇలాపతయే నమః ఓం సత్యసంకల్పాయ నమః
ఓం పుణ్యాయ నమః ఓం పరంజ్యోతిషే నమః ఓం సత్యభామారతాయ నమః
ఓం లీలామానుషవిగ్రహాయ నమః ఓం యాదవేంద్రాయ నమః ఓం జయినే నమః
ఓం శ్రీవత్సకౌస్తుభధరాయ నమః ఓం యదూద్వహాయ నమః
ఓం సుభద్రాపూర్వజాయ నమః 80 ఓం యశోదావత్సలాయ నమః

ఓం వనమాలినే నమః ఓం విష్ణవే నమః
ఓం హరియే నమః 10 ఓం పీతవసనే నమః
ఓం భీష్మముక్తిప్రదాయకాయ నమః ఓం చతుర్భుజాత్తసక్రాసిగదా నమః
ఓం పారిజాతాపహారకాయ నమః ఓం జగద్గురువే నమః
ఓం శంఖాంబుజాయుధాయుజా నమః ఓం గోవర్ధనాచలోద్ధ ర్త్రే నమః
ఓం జగన్నాథాయ నమః ఓం దేవకీనందనాయ నమః ఓం గోపాలాయ నమః
ఓం వేణునాదవిశారదాయ నమః ఓం శ్రీశాయ నమః ఓం సర్వపాలకాయ నమః 50
ఓం వృషభాసురవిధ్వంసినే నమః ఓం నందగోపప్రియాత్మజాయ నమః
ఓం అజాయ నమః ఓం బాణాసురకరాంతకృతే నమః ఓం యమునావేదసంహారిణే నమః
ఓంనిరంజనాయనమఃఓం యుధిష్టిరప్రతిష్టాత్రే నమః ఓం బలభద్రప్రియానుజాయ నమః
ఓంకామజనకాయనమఃఓంబర్హిబర్హావతంసకాయనమః ఓం పూతనాజీవితహరాయ నమః
ఓం కంజలోచనాయ నమః ఓం పార్థసారధియే నమః 90ఓం శకటాసురభంజనాయ నమః
ఓం మధుఘ్నే నమః ఓం అవ్య క్తాయ నమఃఓం నందవ్రజజనానందినే నమః 20
ఓంమధురానాథాయనమఃఓంగీతామృతమహోదధియేనమః
ఓంసచ్చిదానందవిగ్రహాయనమఃఓంద్వారకానాయకాయనమః
ఓంకాళీయఫణిమాణిక్యరం నమః ఓం నవనీతవిలిప్తాంగాయ నమః ఓం బలినే నమః
ఓం జితశ్రీపదాంబుజాయ నమః ఓం అనఘాయ నమః
ఓంబృందావనాంతసంచారిణేనమః60ఓందామోదరాయనమఃఓం నవనీతహారాయ నమః
ఓంతులసీదామభూషణాయనమఃఓంయజ్ఞభోక్త్రేనమఃఓంముచుకుందప్రసాదకాయనమః
ఓంశమంతకమణేర్హ ర్త్రేనమఃఓందానవేంద్రవినాశకాయనమఃఓంషోడశస్త్రీసహస్రేశాయనమః
ఓం నరనారాయణాత్మకాయ నమః ఓం నారాయణాయ నమః ఓం త్రిభంగినే నమః
ఓం కుబ్జకృష్ణాంబరధరాయ నమః ఓంపరబ్రహ్మణే నమః ఓం మధురాకృతయే నమః
ఓం మాయినేనమఃఓంపన్నగాశనవాహనాయనమః100ఓం శుకవాగమృతాబ్ధీందవే నమః
30 ఓం పరమపురుషాయ నమః ఓం జలక్రీడాసమాసక్తగోపీఓం గోవిందాయ నమః
ఓం ముష్టికాసురచాణూర నమః వస్త్రాపహారకాయ నమః ఓం యోగినాంపతయే నమః
ఓం మల్లయుద్ధవిశారదాయ నమః ఓం పుణ్య శ్లోకాయ నమఃఓం వత్సవాటిచరాయ నమః
ఓం సంసారవైరిణే నమః ఓం తీర్థకృతే నమః ఓంఅనంతాయ నమఃఓం కంసారయే నమః
ఓం వేదవేద్యాయ నమః ఓం ధేనుకాసురభంజనాయ నమః ఓం మురారయే నమః

70 ఓం దయానిధయే నమఃఓంతృణీకృతతృణావర్తాయ నమః ఓం నరకాంతకాయ నమః ఓంసర్వతీర్థాత్మకాయనమఃఓంయమళార్జునభంజనాయనమః ఓంకృష్ణావ్యసనకర్శకాయ నమః ఓం సర్వగ్రహరూపిణే నమఃఓం ఉత్తలోత్తాలభేత్రే నమః ఓం శిశుపాలశిరచ్ఛేత్రే నమః ఓం ఓం పరాత్పరాయ నమః 108

శ్రీ అనంతపద్మనాభస్వామినే నమః అష్టోత్తర శతనామ పూజాం సమర్పయామి.

పిమ్మట పధ్నాలుగు ముళ్లు కలిగిన తోరమును స్వామి వద్ద వుంచి, క్రింది నామములతో పసుపుకాని, కుంకుమ లేదా పువ్వులతో పూజించవలెను.

తోరగ్రంథి పూజా

ఓం కృష్ణాయ నమః ప్రథమ గ్రంథిం పూజయామి

ఓం విష్ణవే నమః ద్వితీయ గ్రంథిం పూజయామి

ఓం జిష్ణవే నమః తృతీయ గ్రంథిం పూజయామి

ఓం కాలాయ నమః చతుర్థ గ్రంథిం పూజయామి

ఓం బ్రహ్మణే నమః పంచమ గ్రంథిం పూజయామి

ఓం భాస్కరాయ నమః షష్ఠమ గ్రంథిం పూజయామి

ఓం శేషాయ నమః సప్తమ గ్రంథిం పూజయామి

ఓం సోమాయ నమః అష్టమ గ్రంథిం పూజయామి

ఓం ఈశ్వరాయ నమః నవమ గ్రంథిం పూజయామి

ఓం విశ్వాత్మనే నమః దశమ గ్రంథిం పూజయామి

ఓం మహాకాలాయ నమః ఏకాదశ గ్రంథిం పూజయామి

ఓం సృష్టిస్థిత్యన్తకారిణే నమః ద్వాదశ గ్రంథిం పూజయామి

ఓం అచ్యుతాయ నమః త్రయోదశ గ్రంథిం పూజయామి

ఓం అనంతపద్మనాభాయ నమః చతుర్దశ గ్రంథిం పూజయామి

ధూపం : శ్లో॥ వనస్పతి రసైర్దివ్యై ర్నాగాగంధైశ్చ సంయుతం,
ఆఘ్రేయ స్సర్వ దేవానాం ధూపోయం ప్రతిగృహ్యతాం. ॥

శ్రీ అనంతపద్మనాభస్వామినే నమః ధూపం సమర్పయామి అంటూ అగరువత్తులను వెలిగించి ఎడమచేత్తో గంట వాయిస్తూ కుడిచేత్తో అగరుబత్తిని తిప్పుతూ పొగను స్వామికి చూపవలెను.

దీపం : శ్లో॥ సాజ్యం త్రివర్తి సంయుక్తం వహ్నినా ద్యోతితంమయా,
గృహాణ మంగళం దీపం త్రైలోక్య తిమిరాపహం.

శ్రీ అనంతపద్మనాభస్వామినే నమః దీపం సమర్పయామి సాక్షాత్ దీపం దర్శయామి అని మొదట్లో చెప్పిన విధంగా దీపారాధనలో వున్న అదనపు వత్తులలో ఒకదానిని తీసుకొని హారతి వెలిగించే దాంట్లో వేసి వెలిగించి గంట మ్రోగిస్తూ ఆ దీపం స్వామికి చూపుతూ పై శ్లోకమును చదువవలెను.

నైవేద్యం : శ్లో॥ నైవేద్యం గృహ్యాదేవేశ భక్తిం మే హ్యచలాంకురు,
ఈప్సితం మే వరం దేహి పరత్రచ పరాం గతిం.
అన్నం చతుర్విధం భక్ష్యైః రసైః షడ్భిః సమన్వితం,
మయానివేదితం తుభ్యం స్వీకురుష్వ జనార్దన.

శ్రీ అనంతపద్మనాభస్వామినే నమః నైవేద్యం సమర్పయామి అని పళ్లు, కొబ్బరికాయ, ప్రత్యేకంగా నివేదనకు చేసిన ప్రత్యేక పదార్థములు స్వామివద్ద వుంచి '
ఓం ప్రాణాయ స్వాహా, ఓం అపానాయస్వాహా, ఓం వ్యానాయస్వాహా, ఓం ఉదానాయ స్వాహా, ఓం సమానాయ స్వాహా, ఓం శ్రీఅనంతపద్మనాభ స్వామినే నమః'అంటూ ఆరుమార్లు చేతితో (చేతిలోని ఉద్ధరిణెతో) స్వామికి నివేదనం చూపించాలి. పిదప
ఓం శ్రీ స్వామి నైవేద్యానంతరం 'హస్తౌ ప్రక్షాళయామి'అని ఉద్ధరిణెతో పంచపాత్రలోని నీరు ముందు చెప్పిన అర్ఘ్యపాత్ర (పంచపాత్ర కాకుండా విడిగా చెంబులో పెట్టుకొనే నీళ్ల పాత్ర) లో వదలాలి. తరువాత 'పాదౌప్రక్షాళయామి'అని మరోసారి నీరు అర్ఘ్య పాత్రలో ఉద్ధరిణెతో వదలాలి. పునః శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి అని ఇంకొక పర్యాయం నీరు వదలాలి.

తాంబూలం : శ్లో॥ పూగీఫలసమాయుక్తం నాగవల్లీ దళైర్యుతం,
కర్పూరచూర్ణ సంయుక్తం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతాం.

శ్రీ అనంతపద్మనాభస్వామినే నమః తాంబూలం సమర్పయామి అని చెబుతూ మూడు తమలపాకులు, రెండు పోకచెక్కలు వేసి స్వామివద్ద ఉంచాలి. తాంబూలం వేసుకున్నాక నోరు కడుక్కొనుటకు నీరు ఇస్తున్నామని తలుస్తూ, 'తాంబూల చరవణానంతరం శుద్ధ ఆచమనీయం సమర్పయామి'అంటూ ఉద్ధరిణెతో నీరు అర్ఘ్యపాత్రలో వదలాలి. పిమ్మట కర్పూరం వెలిగించి......

నీరాజనం : శ్లో॥ సమ స్సర్వహితార్థాయ జగదాధార మూర్తయే,
సృష్టిస్థిత్యంతరూపాయ హ్యనంతాయ నమోనమః

శ్రీ అనంతపద్మనాభస్వామినే నమః నీరాజనం సమర్పయామి అని కర్పూర బిళ్ళలు హారతికుందిలోవేసిముందుగాదీపారాధనకువెలిగించిన దీపంతో వెలిగించి, మూడుమార్లు త్రిప్పుచూ, చిన్నగా గంట వాయించవలెను. అనంతరం మళ్లీ పువ్వుతో నీరు హారతి కుంది చివర వదులుతూ ' కర్పూర నీరాజనానంతరం శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి ' అని చెప్పి నీరాజనం స్వామివారికి చూపించి తరువాత ఇంటిలోని వారందరూ హారతిని కళ్ళకు అద్దుకోవాలి. తరువాత చేతిలో పువ్వులు, అక్షతలు, చిల్లర డబ్బులు పట్టుకొని....

మంత్రపుష్పం :

శ్లో॥ నారాయణాయ విద్మహే వాసుదేవాయ ధీమహి
తన్నో విష్ణుః ప్రచోదయాత్ ।
ఆకాశాత్పతితం తోయం యధా గచ్ఛతి సాగరం
సర్వదేవ నమస్కారం కేశవం ప్రతి గచ్ఛతి ॥

ఓంశ్రీఅనంతపద్మనాభస్వామినేనమఃయథాశక్తిమంత్రపుష్పంసమర్పయామిఅని చెప్పుకొనిచేతిలోవున్నపువ్వులు,అక్షతలు,చిల్లరస్వామివారిపాదములవద్ద ఉంచవలెను.

ప్రదక్షిణనమస్కారాన్ :

శ్లో॥ యానికానిచ పాపాని జన్మాంతర కృతానిచ,
తానితాని ప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణ పదేపదే.
పాపోహం పాపకర్మాహం పాపాత్మా పాపసంభవః
త్రాహిమాం కృపయాదేవ శరణాగత వత్సల
అన్యథా శరణంనాస్తి త్వమేవ శరణం మమ
తస్మాత్కారుణ్యభావేన రక్షరక్ష జనార్దన,
నమస్తే దేవదేవేశ నమస్తే ధరణీధర
నమస్తే సర్వానాగేంద్ర నమస్తే పురుషోత్తమ.

శ్రీ అనంతపద్మనాభస్వామినే నమః ప్రదక్షిణ నమస్కారాన్ సమర్పయామి అని శ్రీ స్వామికి చేతిలో అక్షతలు, పువ్వులు తీసుకొని లేచి నిలబడి మూడు సార్లు ఆత్మప్రదక్షిణ చేసి (అనగా తమలో తాము చుట్టూ తిరిగి) పిమ్మట సాష్టాంగ నమస్కారం చేసి (మగవారు పూర్తిగా పడుకుని తలను నేలకు ఆన్చి,

ఆడువారు మోకాళ్లపై పడుకుని కుడికాలు ఎడమకాలుపై వేసి చేయవలెను) తరువాత స్వామిపై చేతిలోనున్న అక్షతలు, పువ్వులు చల్లి మరల తమ స్థానమున ఆసీనులై నమస్కరించుచూ ....

తోరగ్రహణం : శ్లో॥ దారిద్ర్య నాశనార్థాయ పుత్ర పౌత్ర ప్రవృద్ధయే
అనంతాఖ్య మిదం సూత్రం ధారయామ్యహ ముత్తమమ్.

శ్రీ అనంతపద్మనాభస్వామినే నమః తోరగ్రహణం కరిష్యామి అని స్వామివద్ద వుంచి పూజించిన తోరములను చేతిలోనికి తీసుకొని పై శ్లోకమును చదువుకొనవలెను.

తోర నమస్కారం :
శ్లో॥ అనంత సంసార మహాసముద్ర మగ్నం మమభ్యుద్ధర వాసుదేవ
అనంతరూపిన్ వినియోజయస్వ హ్యనంత సూత్రాయ నమోనమస్తే

శ్రీఅనంతపద్మనాభస్వామినేనమఃతోరనమస్కారంసమర్పయామి అని స్వామివద్దనుంచి తీసుకొన్న తోరమును చేతియందుంచుకొని నమస్కరించవలెను.

తోరబంధనం :
శ్లో॥ సంసార గహ్వరగుహాసు సుఖం విహర్తుం
వాంఛంతి యే కురు కులోద్వహ శుద్ధసత్త్వాః
సంపూజ్యాచ త్రిభువనేశ మనంతరూపం
బధ్నంతి దక్షిణకరే వరదోరకం తే.

శ్రీ అనంతపద్మనాభస్వామినే నమః తోర బంధనం కరిష్యామి అని స్వామిని స్మరించి తోరమును దక్షిణ హస్తమున (కుడిచేతికి) కట్టుకొనవలెను.

జీర్ణతోరవిసర్జనం :
శ్లో॥ అనన్తానంత దేవేశ హ్యనంత ఫలదాయక
సూత్రగ్రంథిషు సంస్థాయ విశ్వరూపాయతే నమః
అని పాతదైన తోరమును విప్పుతూ పై శ్లోకమును చదువుకొనవలెను.

ఉపాయనదానం : శ్లో॥ అనంతః ప్రతిగృహ్ణాతి అనంతో వై దదాతి చ,
అనంతస్తారకోభ్యాభ్యా మనంతాయ నమోనమః.

పునఃపూజ : ఓం శ్రీ అనంతపద్మనాభస్వామినే నమః పునఃపూజాంచ కరిష్యే అని చెప్పుకొని, పంచపాత్రలోని నీటిని చేతితో తాకి, అక్షతలు స్వామిపై చల్లుతూ ఈక్రింది మంత్రములు చదువుకొనవలెను.

ఛత్రం ఆచ్ఛాదయామి, చామరం వీజయామి, నృత్యం దర్శయామి, గీతం శ్రావయామి. సమస్త రాజోపచార, శక్త్యోపచార, భక్త్యోపచార పూజాం సమర్పయామి అనుకొని, నమస్కరిస్తూ ఈక్రింది శ్లోకమును చదువుకొనవలెను.

ఏతత్ఫలం శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు అంటూ అక్షతలు నీటితోపాటు అరవేణంలో వదలవలెను. పిమ్మట ' శ్రీకృష్ణ ప్రసాదం శిరసాగృహ్ణామి ' అనుకొని స్వామివద్ద అక్షతలు తీసుకొని తమ తమ తలలపై వేసుకొనవలెను. ఆ పిదప పసుపు గణపతి ఉన్న పళ్లెము నొకసారి పైకి ఎత్తి తిరిగి క్రింద ఉంచి పళ్లెములో ఉన్న పసుపు గణపతిని తీసి దేవుని పీఠముపై నుంచవలెను. దీనిని ఉద్వాసన చెప్పటం అంటారు.

శ్లో॥ యస్య స్మృత్యాచ నోమోక్త్యాతపః పూజాక్రియాదిషు. న్యూనం సంపూర్ణతాం యాతి సద్యో వందేతమచ్యుతం మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం జనార్ధన, యత్పూజితం మయా దేవ పరిపూర్ణం తదస్తుతే, అనయా ధ్యాన ఆవాహనాది షోడశోపచార పూజాయా చ భగవాన్సర్వాత్మకః శ్రీ అనంతపద్మనాభ సుప్రీతోవరదోభవతు, శ్రీఅనంతపద్మనాభ ప్రసాదం శిరసాగృహ్ణామి అని దేవునికి నమస్కరించి ప్రసాదమును స్వీకరించవలెను.

ఇతి పూజావిధానం సమాప్తమ్.

అనంతవ్రత కథాప్రారంభము

సూతపౌరాణికుండు శౌనకాది మహర్షులను చూచి యిట్లనెను. మునివర్యులారా! లోకంబున మనుజుండు దారిద్ర్యముచే పీడింపబడుచున్నచో అట్టి దారిద్ర్యమును తొలగజేయునట్టి ఒక శ్రేష్ఠమైన వ్రతము కలదు. దానిని చెప్పెదను వినుడు. పూర్వము పాండురాజ పుత్రుడైన ధర్మరాజు తమ్ములతో అరణ్యమున నివసించుచుండగా (అరణ్యవాసము) చేయుచు మిక్కిలి కష్టములను అనుభవించుచు ఒకనాడు కృష్ణుని చూచి 'మహాత్మా! నేను తమ్ములతోడ అనేక దినములుగా అరణ్యవాసము చేయుచు మిగుల కష్టము చెందియున్నవాడను, ఇట్టి కష్టసాగరమునందుండి కడతేరునట్టి ఉపాయమును చెప్పవలయు' నని ప్రార్థించిన శ్రీకృష్ణుడు ఇట్లనియె. 'ఓ ధర్మరాజా! పురుషునకును, స్త్రీలకును సకల పాపంబుల పోగొట్టి సకల కార్యముల సమకూర్చునట్టి అనంత వ్రతము అనునొక వ్రతము కలదు. మఱియు ఆ అనంత వ్రతమును భాద్రపద శుక్లపక్ష చతుర్దశినాడు చేయవలయును. అట్లు చేసినచో కీర్తియును, సుఖమును, శుభమును, పుత్రలాభమును గలుగు' నని చెప్పిన కృష్ణునితో ధర్మరాజు ఇట్లనియె.

'ఓ రుక్మిణీ ప్రాణవల్లభా! ఆ అనంతుడను దైవము ఎవరు? ఆదిశేషుడా!లేక తక్షకుడా! లేక సృష్టికర్తయైన బ్రహ్మయా! లేక పరమాత్మ స్వరూపుడా' యని అడిగిన ధర్మరాజుతో శ్రీకృష్ణుడు ఇట్లు అనెను.

'ఓపాండుపుత్రా!అనంతుడనువాడనునేనేతప్పమఱియెవరునుకాదు. సూర్యగమనముచే కళాకాష్ఠ ముహూర్తములనియు, పగలు రాత్రియనియు, యుగ సంవత్సర ఋతు మాసకల్పములనియు నీ సంజ్ఞ కలుగ నొప్పుచున్న కాలంబెద్ది కలదో అదియే నాస్వరూపము. నేనే కాలస్వరూపుడను, అనంతుడు అనుపేరున భూభారము తగ్గించుట కొరకును, రాక్షస సంహారము కొరకును వసుదేవుని గృహమున జన్మించితిని. నన్ను కృష్ణునిగాను,విష్ణునిగాను,హరిహరబ్రహ్మలుగను,సర్వవ్యాపకపరమేశ్వరస్వరూపునిగను, సృష్టిస్థితిలయ కారణభూతునిగను, అనంత పద్మనాభునిగను, మత్స్య, కూర్మ ఆద్యవతార స్వరూపునిగను తెలుసుకొనుము. ఏ నాహృదయమందే పదునాలుగు భువనములును,అష్టవసువులును,ఏకాదశరుద్రులును,ద్వాదశాదిత్యులును,సప్తర్షులును, సరిదద్రిద్రుమములును, భూలోకం, ఆకాశం, స్వర్గం ఉన్నవో అట్టి నాస్వరూపమును నీ కెఱింగించితి'ననిన ధర్మరాజు కృష్ణమూర్తింగాంచి 'ఓ జగన్నాథా! నీవు వచించిన అనంత వ్రతంబెటు లాచరింపవలయును? ఆ వ్రతంబాచరించిన ఏమి ఫలము గలుగును? ఏయే దానములను చేయవలయును? ఏ దైవమును పూజింపవలయును? పూర్వము ఎవరు ఈ వ్రతమును ఆచరించి సుఖము చెందిరి?' అని అడిగిన ధర్మరాజుతోకృష్ణమూర్తియిట్లనియె.

ఓ ధర్మరాజా! చెప్పెదను వినుము. పూర్వయుగములందు వసిష్ఠగోత్రమునందు జన్మించినవాడు, వేదశాస్త్రములను అధ్యయనం చేసినవాడు అయిన సుమంతుడను ఒక బ్రాహ్మణుడు కలడు. అతనికి భృగుమహాఋషి పుత్రికయగు దీక్షాదేవియను భార్య కలదు.ఆదీక్షా దేవితోసుమంతుడు చిరకాలము కాపురము చేయ దీక్షా దేవి గర్భముదాల్చి సుగుణవతియను ఒక కన్యను కనెను. ఆ బాలికకు శీలయను నామకరణము చేసిరి. ఇట్లుండగాకొన్నిదినములకుదీక్షాదేవితాపజ్వరంబుచేమృతినొందెను.పిదప సుమంతుడు వైదిక కర్మలోప భయంబుచే కర్కశయను ఒక కన్యను వివాహము చేసికొనెను. ఆ కర్కశ మిగుల కఠినచిత్తురాలుగను, గయ్యాళిగను, కలహకారిణిగను ఉండెను. ఇట్లుండ ప్రథమభార్యయగు దీక్షా దేవి పుత్రికయైన శీల, తండ్రి గృహముననే పెరుగుచు,

గోడలయందును,గడపలయందును చిత్రవర్ణంబులతో ప్రతిమలను వ్రాయుచు, కూటము మొదలగు స్థలములయందు శంఖ పద్మాదులవలె ముగ్గులు పెట్టుచు దైవభక్తిగలదై యుండెను. ఇట్లుండగా ఆ శీలకు వివాహకాలము సంప్రాప్తమైన తోడనే సుమంతుడు వివాహము చేయవలయునని ప్రయత్నంబు చేయుచుండ కౌండిన్య మహాముని

కొన్నిదినంబులు తపస్సుచేసి, పిదప పెండ్లి చేసుకొనవలయునను ఇచ్ఛ(కోరిక) కలిగి దేశదేశములం తిరుగుచు ఈ సుమంతుని గృహంబునకు వచ్చెను. అంత సుమంతుడు కౌండిన్య మహామునిని అర్ఘ్యపాద్యాదులచే పూజించి శుభదినంబున శీలయను తన కూతురునిచ్చి వివాహము చేసెను. ఇట్లు వివాహము జరిగిన పిమ్మట సుమంతుడు తన అల్లునికి ఏదైన బహుమానమును ఇయ్యవలయునని తలంచి తన భార్యయగు కర్కశయొద్దకు పోయి 'ఓ ప్రియురాలా! మన యల్లునికి ఏదైన బహుమానము ఇయ్యవలయును గదా! ఏమి ఇయ్యవచ్చు' నని అడుగగనే ఆ కర్కశ చివుక్కునలేచి లోపలికి పోయి తలుపులు గడియవేసికొని ఇక్కడ ఏమియు లేదు పొమ్మనెను. అంత సమంతుడు మిగుల చింతించి దారిబత్తెంబునకైన (దారిఖర్చులకైనను) ఇయ్యక పంపుట యుక్తము కాదని (మంచిది కాదని) తలంచి పెండ్లికి చేయబడి మిగిలియుండెడు

పేలపుపిండిని ఇచ్చి అల్లునితోడ కూతురును పంపెను. అంత కౌండిన్యుండును సదాచార సంపన్నురాలగు భార్యతోడ బండినెక్కి తిన్నగ తన ఆశ్రమమునకు పోవుచు మధ్యాహ్న వేళయైనందున సంధ్యా వందనాది క్రియలు సల్పుటకై బండిదిగి తటాకంబునకు (సరస్సునకు) వెళ్లెను. నాటిదినము అనంత పద్మనాభ చతుర్దశి కావున అచ్చట ఒక ప్రదేశమునందు అనేకమంది స్త్రీలు ఎఱ్ఱని వస్త్రములు ధరించి మిక్కిలి భక్తియుక్తులై వేర్వేరుగా అనంత పద్మనాభ స్వామినిపూజసేయుచుండగ కౌండిన్యుని భార్యయగు శీల అది చూచి మెల్లగా ఆ స్త్రీలయొద్దకు బోయి, 'ఓ వనితామణులారా! మీరేదేవునిపూజించుచున్నారు?ఈవ్రతము పేరేమి? నాకుసవిస్తరంబుగాచెప్పవలయు' నని ప్రార్థించగా, ఆ పతివ్రతలు ఇట్లనిరి. 'ఓ పుణ్యవతీ చెప్పెదము వినుము.ఇది అనంత పద్మనాభస్వామి వ్రతము. ఈ వ్రతమును చూచినచో అనంత ఫలంబు లభించును. మఱియు భాద్రపద శుక్ల చతుర్దశినాడు నదీ తీరమునకు పోయి స్నానము చేసి శుభ్ర వస్త్రములను కట్టుకొని పరిశుద్ధమైన స్థలమును గోమయముచే (ఆవుపేడతో) అలికించి సర్వతోభద్రంబను ఎనిమిది దళములు (ఆకులు) గల తామర పుష్పమువంటి మండలమును నిర్మించి,

ఆ మండపమునకు చుట్టును పంచవర్ణపు (అయిదు రంగుల) ముగ్గులతోను, తెల్లని బియ్యపు పిండిచేతను ముగ్గులను అలంకరించి ఆ వేదికకు దక్షిణ పార్శ్వంబున (కుడివైపు) కలశమును ఉంచి అందులో కొద్దినీటిని పోసి, ఆ వేదిక నడుమ సర్వవ్యాపకుండయిన అనంత పద్మనాభ స్వామిని వుంచి అందు ఆవాహనము చేసి,

శ్లో॥ కృత్వాదర్భమయం దేవం శ్వేతద్వీపై స్థితం హరిమ్,
సమన్వితం సప్తఫణైః పింగళాక్షం చతుర్భుజం ॥

అనుఈశ్లోకముపఠిస్తూశ్వేతద్వీపవాసిగను,పింగళాక్షుండుగను,సప్తఫణసహితుండుగను, శంఖ చక్ర గదా ధరుండుగను ధ్యానముచేసి, కల్పోక్తప్రకారముగ షోడశోపచార పూజలొనర్చి, ప్రదక్షిణ నమస్కారములను చేసి పదునాలుగు ముళ్లు గలిగి కుంకుమతో తడిసిన క్రొత్త తోరమును ఆ పద్మనాభస్వామి సమీపమున ఉంచి పూజించి అయిదుపళ్ల (అయిదు శేర్లు) గోధుమపిండితో ఇరువదెనిమిది అతిరసములం (అరిసెలు లేదా అప్పాలు) చేసి నైవేద్యము పెట్టి తోరమును కట్టుకొని పదునాలుగు అతిరసములను బ్రాహ్మణులకు ఉపాయస దానములిచ్చి (దక్షిణ తాంబూలములను ఇచ్చి) తక్కిన వానిని తాను భుజింపవలయును. మరియు పూజాద్రవ్యములన్నియు పదునాలుగేసిగా నుండవలయును. పిదప బ్రాహ్మణ సమారాధన మొనర్చి అనంతపద్మనాభ స్వామిని ధ్యానించుచు నుండవలయును. ఓ శీలా! ఇట్లు వ్రతము పరిసమాప్తముచేసి ప్రతి సంవత్సరమునందు ఉద్యాపనము చేసి మరల వ్రతము నాచరించుచుండవలయు' నని చెప్పిన కౌండిన్యముని భార్యయగు శీల తక్షణంబున స్నానంబొనర్చి యా స్త్రీల సాహాయమువలన వ్రతమునాచరించి తోరము గట్టుకొని దారి బత్తెమునకుగాను తెచ్చిన పిండినివాయనదానమిచ్చితానునుభుజించిసంతుష్టయై,భోజనాదులచే సంతృప్తుడైనతనపెనిమిటితోబండినెక్కిఆశ్రమమునకుంబోయెను.అంతశీలఅనంతవ్రతము ఆచరించిన మాహాత్మ్యమువలన ఆశ్రమమంతయు స్వర్ణమయముగాను (బంగారముతో నిండినదిగాను),గృహమునందుఅష్టైశ్వర్యములుకలిగియుండుటచూచిదంపతులిరువురును సంతోషభరితులై సుఖముగ నుండిరి. శీల-గోమేధిక పుష్యరాగ మరకత మాణిక్యాది మణిగణఖచితభూషణభూషితురాలై అతిథి సత్కారములను కావించుచుండెను.అట్లుండ ఒకనాడుదంపతులిరువురుకూర్చుండియుండగదురాత్ముడగుకౌండిన్యుడుశీలచేతికిగల తోరమునుచూచి'ఓకాంతా! నీవు చేతియందొక తోరము కట్టుకొనియున్నావు గదా!

అదెందులకు కట్టుకొని యున్నావు? నన్ను వశ్యంబు చేసికొనుటకా లేక మరియొకరిని వశ్యంబు చేసికొనుటకు కట్టుకొన్నావా యని అడిగిన ఆ శీల యిట్లనియె-
'ఓప్రాణనాయకా!అనంతపద్మనాభస్వామిని పూజించి ఆ తోరమును ధరించియున్నాను. ఆ దేవుని అనుగ్రహంబు వలననే మనకు ఈ ధనధాన్యాది సంపత్తులు గలిగియున్న'వని యదార్థము వచించిన కౌండిన్యుండు మిగుల కోపోద్రిక్తుడై కండ్లెఱ్ఱజేసి అనంతుడనగా ఏ దేవుడని దూషించుచు ఆ తోరమును త్రెంచి భగభగ మండుచుండెడు అగ్నిలో పడవైచెను. అంత నా శీల హాహాకారం బొనర్చుచు పరుగెత్తిపోయి యా తోరమును తీసుకొని వచ్చి పాలలో తడిపి పెట్టెను.
పిదప కొన్ని దినంబులకు కౌండిన్యుడు ఇట్టి అపరాధము చేసినందువలన అతని ఐశ్వర్యమంతయు నశించి గోధనములు దొంగల పాలై, గృహమగ్ని పాలయ్యెను. గృహమున వస్తువులన్నియు నశించెను. ఎచ్చటికి పోయినను కలహము సంభవించి ఎవరును మాటలాడరైరి. అంత కౌండిన్యుడు ఏమియుం తోచక దారిద్ర్యముచే పీడింపబడుచు వనములో ప్రవేశించి క్షుద్బాధాపీడితుడై అనంతపద్మనాభ స్వామి జ్ఞాపకము కలిగి అఆ మహాదేవుని మనసున ధ్యానించుచు పోవుచు ఒకచోట పుష్పఫల భరితంబగు గొప్ప మామిడి చెట్టును చూచి ఆ చెట్టుపై ఒక పక్షియైనను వ్రాలకుండుట గాంచి ఆశ్చర్యమునొంది ఆ చెట్టుతో నిట్లనియె ఓ వృక్షరాజమా!అనంతుడను నామంబుగల దైవమును చూచితివా? అని అడిగిన నా వృక్షము నెరుంగనని చెప్పెను. అంత కౌండిన్యుడు మరికొంత దూరముపోయి పచ్చిగడ్డిలో అటునిటు దూడతో తిరుగుచున్న గోవును చూచి ఓ కామధేనువా అనంత పద్మనాభస్వామిని చూచితివా యని అడిగిన అదియు తానెరుగనని చెప్పెను. పిదప కౌండిన్యుడు కొంత దూరము పోయి పచ్చికలో నిలుచుండిన ఒక వృషభమును (ఎద్దును) గాంచి ఓ వృషభరాజా! అనంత పద్మనాభస్వామిని చూచితివా? అని అడిగిన, అనంత పద్మనాభస్వామి ఎవరో నాకు తెలియదని చెప్పెను.మరికొంతదూరము పోగా మనోహరమైన రెండు కొలనులు తరంగములతోను,కమలకల్హారకుముదోత్పలంబులతోనుహంసకారండవచక్రవాకాదులతో కూడి జలంబు మరియొక కొలనుకు పొరలు చుండుట చూచి కమలాకరంబులారా! మీరు అనంతపద్మనాభ స్వామిని చూచితిరా అని అడుగగా మేమెరుగమని చెప్పగా, కౌండిన్యుడు మరికొంత దూరముపోయి ఒకచోట నిలుచునియుండిన గాడిద, ఏనుగులను చూచి మీరు అనంత పద్మనాభస్వామిని జూచితిరా యని అడిగెను.

Telugu vratalu

అవియును మేమెరుంగమని చెప్పెను.అంత కౌండిన్యుడు మిగుల విషాదంబు చెంది మూర్ఛవోయిక్రిందపడెను.అప్పుడుభగవంతుడుకృపకలిగివృద్ధబ్రాహ్మణరూపధారుండయి కౌండిన్యుని చెంతకు వచ్చి 'ఓ విప్రోత్తమా! ఇటురమ్ము' ని పిలిచి తన గృహమునకు తీసికొని పోయెను.అంతఆగృహమునవరత్నమణిగణ ఖచితంబుగను, దేవాంగనలతోడం గూడియు నుండుటజూచి యాశ్చర్యంబు నొందియుండ, సదా గరుడ సేవింతుండుగను, శంఖచక్రధరుండుగనునుండుతన స్వస్వరూపమును పద్మనాభస్వామి చూపించిన కౌండిన్యుండు సంతోష సాగరమగ్నుం డై భగవంతుని ఈ విధంబున భజియించెను.

శ్లో॥ నమో నమస్తే వైకుంఠ శ్రీవత్స శుభలాంఛన త్వన్నామస్మరణా త్పాపమశేషం నఃప్రణశ్యతి, నమోనమస్తే గోవిందా నారాయణ జనార్దనా ॥

అని అనేక విధముల స్తోత్రముచేసిన అనంత పద్మనాభుడు మిగుల సంతుష్టుడై

ఓ విప్రోత్తమా! నీవు చేసిన స్తోత్రంబుచే నేను మిగుల సంతసించితిని. నీకు ఎల్లప్పటికిని దారిద్ర్యము సంభవించకుండునటులును, అంత్యకాలమున శాశ్వత విష్ణులోకము కలుగునట్లును వరమునిచ్చితిననిన కౌండిన్యుడు ఆనందాంబుధిం తేలుచు ఇట్లనియె.

ఓ జగన్నాథా! నే త్రోవలో చూచిన ఆ మామిడి చెట్టు వృత్తాంతమేమి? ఆ ఆవు ఎక్కడిది? ఆ వృషభంబు ఎక్కడినుండి వచ్చె? ఆ కొలను విశేషంబేమి? ఆ గాడిద, ఏనుగు, బ్రాహ్మణులు ఎవ్వరని అడిగిన భగవంతుడిట్లనియె-

ఓ బ్రాహ్మణ శ్రేష్ఠుడా! పూర్వము ఒక బ్రాహ్మణుడు సకల విద్యలను చదువుకొని గర్వంబుచే ఎవ్వరికిని విద్య చెప్పక పోవుటచే అడవిలో ఎవరికిని నుపయోగించని మామిడిచెట్టుగా జన్మించెను. తొల్లి (పూర్వము) ఒకండు మహాభాగ్యవంతుడై యుండి తన జీవితకాలమునందు ఎన్నడును బ్రాహ్మణులకు అన్నప్రదానము చేయనందున పశువుగా పుట్టి గడ్డి తిన నోరు ఆడక పచ్చిగడ్డిలో తిరుగుచున్నాడు. ముందొక రాజు ధనమదాంధుడై బ్రాహ్మణులకు చవిటి భూమిని దానము జేసినందున ఆరాజు వృషభంబై అడవిలో తిరుగుచున్నాడు. ఆ కొలనులు (సరస్సులు) రెండును ధర్మం ఒకటి అధర్మం ఒకటి అని ఎరుంగుము. ఒక మానవుడు సర్వదా పరులను దూషించుచు ఉండినందున గాడిదయై పుట్టి తిరుగుచున్నాడు.పూర్వము ఒక పురుషుడు తన పెద్దలు చేసిన దానధర్మములను తానే విక్రయించి వెనకేసుకొనుట వలన ఆతడే ఏనుగుగా జన్మించెను. అనంత పద్మనాభుండైన నేనే బ్రాహ్మణ రూపముతో నీకు ప్రత్యక్ష మైతిని.

కాన నీవు ఈ అనంత వ్రతంబును పదునాలుగు సంవత్సరములు ఆచరించితివేని నీకు నక్షత్ర స్థానము నిచ్చెదనని వచియించి భగవంతుడు అంతర్థానమునొందెను.

ఎదప కౌండిన్యముని తన గృహమునకు వచ్చి భార్యతో జరిగిన వృత్తాంతంబంతయు జెప్పి పదునాలుగు సంవత్సరములు అనంత వ్రతంబు నాచరించి ఇహలోకమున పుత్రపౌత్రాదిసంపదలనుభవించియంత్యకాలముననక్షత్రమండలంబుచేరెను.ఓధర్మరాజా! ఆ మహాత్మ్ముండగు కౌండిన్యుడు నక్షత్ర మండలంబునందు కానంబడుచున్నాడు. మరియు అగస్త్య మహాముని ఈ వ్రతంబు నాచరించి లోకంబునం ప్రసిద్ధి పొందెను. సగర,దిలీప,భరత,హరిశ్చంద్ర,జనకమహారాజుమొదలగుఅనేకరాజులుఈ వ్రతంబొనర్చి ఇహలోకంబున రాజ్యముల ననుభవించి అత్యంబున స్వర్గము పొందిరి. కావున ఈ వ్రతకథను సాంతము వినువారలు ఇహలోకంబున అష్టైశ్వరములు అనుభవించి పిదప ఉత్తమ పదంబును (స్వర్గ ప్రాప్తిని) పొందుదురు.

ఇట్లు భవిష్యోత్తర పురాణమున చెప్పబడిన అనంత వ్రతకథ సంపూర్ణము.